

STORTINGET

Innst. 276 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Meld. St. 5 (2025–2026)

Innstilling fra næringskomiteen om Noregs fiskeriavtaler for 2026 og fisket etter avtalane i 2024 og 2025

Til Stortinget

Sammendrag

Meldinga omtalar fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2026 og fisket etter avtalane i 2024 og 2025. Meldinga gjev ei innføring i viktige tema i det internasjonale fiskerisamarbeidet, som det havrettslege rammeverket, internasjonale havmiljøprosessar, kontrollsamarbeid, og kampen mot ulovleg, uregulert og urapportert fiske og fiskerikriminalitet. I tillegg gjer meldinga greie for status og vitenskapleg rådgjeving for dei viktigaste bestandane Noreg deler med andre land.

Komiteens behandling

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Trond Giske, Ruth Mariann Hop, Tobias Hangaard Linge, lederen Rune Støstad og Solveig Vitanza, fra Fremskrittspartiet, Tor André Johnsen, Stig Even Lillestøl, Marius Arion Nilsen og

Bengt Rune Strifeldt, fra Høyre, Erlend Larsen og Bård Ludvig Thorheim, fra Sosialistisk Venstreparti, Ingrid Fiskaa, fra Senterpartiet, Geir Pollestad, fra Rødt, Geir Jørgensen, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Kristelig Folkeparti, Harry Valderhaug, viser til Meld. St. 5 (2025–2026) Noregs fiskeriavtaler for 2026 og fisket etter avtalane i 2024 og 2025, som gjør rede for de årlige forhandlingene Norge fører med andre stater om forvaltning av felles fiskeressurser.

Komiteen viser til at Norge er blant verdens fremste havnasjoner med rike fiskeressurser, og er blant de største sjømateksportørene. I 2025 eksporterte Norge villfanget fisk og fiskeprodukter for 48,1 mrd. kroner, som er ny eksportrekord. Komiteen merker seg at Norge deler rundt 90 pst. av fiskeressursene med andre land gjennom gjensidige avtaler om ressursforvaltning, for å sikre at høstingen av fiskebestandene er bærekraftig. Avtalene er basert på uavhengige vitenskapelige råd om kvoter og forvaltningstiltak, og inneholder forpliktende bestemmelser om kvotefordeling, forvaltningstiltak og kontrollsamarbeid.

Komiteen viser til at det er tre overordnede mål som ligger til grunn for Norges medvirkning i de ulike forhandlingsprosessene og de internasjonale organisasjonene for ressursforvaltning: å fremme en bærekraftig forvaltning av de levende marine ressursene, basert på den beste tilgjengelige vitenskapelige kunnskapen og en økosystembasert tilnærming, å sikre Norge en rettferdig del ved kvotefordeling av felles regulerte bestander, og å sikre tilfredsstillende kontroll og håndheving innen de forvaltningsregimene Norge tar del i.

Komiteen merker seg at den samlede fangstverdien av fiskeriavtalene i 2025 er anslått til om lag 85

mrdr. kroner, hvorav Norges del utgjorde om lag 25 mrd. kroner. Russlandsavtalen sto for 42 pst. av verdiene, mens kyststatsavtalene for de tre store pelagiske bestandene til sammen sto for 45 pst. Torsken i Barentshavet er den kommersielt viktigste bestanden, med en norsk kvoteverdi på om lag 7,2 mrd. kroner i 2025, mens makrellen var den viktigste pelagiske bestanden med en verdi på om lag 6,9 mrd. kroner.

Komiteen viser til Norges holdning og fordømmelse av Russlands fullskala militærangrep på Ukraina, og at det bilaterale samarbeidet med Russland er nedskalert til et minimum. Samtidig har Norge et ansvar for å forvalte fiskeriressursene i Barentshavet på en måte som sikrer fremtidig høsting. Komiteen merker seg at Norge har valgt å videreføre fiskerisamarbeidet med Russland innen forskning, regulering og kontroll, fordi dette er bærende elementer for en forsvarlig og bærekraftig forvaltning av fellesbestandene, noe som også er av stor betydning for andre land som får kvoter basert på avtaler med Norge. Komiteen merker seg at forhandlingene om avtalen for 2026 var utfordrende. Regjeringens avgjørelse fra 7. juli 2025 om å listeføre de to russiske fiskeriselskapene Norebo JSC og Murman Seafood preget forhandlingsklimaet, og protokollen for 2026 er mindre omfattende enn tidligere år, blant annet med nedskalering av forvaltnings- og kontrollsamarbeid, statistikkutveksling og forskningssamarbeid. Komiteen merker seg videre at Russland har meldt seg ut av ICES' i desember 2025, og at kvoteråd for fellesbestandene i Barentshavet for 2026 derfor ble utarbeidet i en bilateral arbeidsgruppe mellom Havforskningsinstituttet og det russiske forskningsinstituttet VNIRO, etter ICES metodikk og rammeverk.

Komiteen viser til at totalkvoten for nordøstarktisk torsk er redusert med 16 pst. fra 340 000 tonn i 2025 til 285 000 tonn i 2026, mens hysekvoten er økt med 18 pst. til 153 293 tonn. Det ble ikke åpnet for loddefiske i 2026. Komiteen merker seg at kvotenivåene er satt med sikte på å sikre et høyt langsiktig utbytte i tråd med vitenskapelige råd.

Komiteen merker seg at det fortsatt ikke er oppnådd helhetlige kyststatsavtaler om fordeling av de store pelagiske bestandene makrell, norsk vårgytende sild (NVG-sild) og kolmule. Komiteen viser til at ICES' kvoteråd for makrell i 2026 innebar en dramatisk reduksjon på om lag 70 pst. sammenlignet med foregående år, som følge av lavere rekruttering og vedvarende høyt fiskepress. En firepartsavtale mellom Norge, Storbritannia, Færøyene og Island ble inngått 15. desember 2025 med en totalkvote på 299 010 tonn, som likevel innebærer en betydelig reduksjon på 48 pst. sammenlignet med 2025. Avtalen gjelder i tre år og er utformet slik at EU og Grønland kan slutte seg til. Komiteen understreker betydningen av å få på plass en helhetlig kyststatsavtale der alle kyststatene er part, og der det er

en klar sammenheng mellom sonetilhørighet og kvoteandeler.

Komiteen viser til at kyststatene er enige om en totalkvote for NVG-sild på 533 914 tonn i 2026, en oppgang på 33 pst. i tråd med ICES' tilråding, men at det fortsatt ikke er enighet om fordelingen av andeler. For kolmule ble partene enige om en totalkvote på 851 344 tonn, en nedgang på 41 pst. i tråd med vitenskapelig råd.

Komiteen viser til at trepartsavtalen mellom Norge, EU og Storbritannia om fellesbestandene i Nordsjøen for 2026 ble undertegnet 5. desember 2025, og at bilaterale avtaler om kvotebytte og sonetilgang med henholdsvis EU og Storbritannia ble inngått 18. desember 2025.

Komiteen viser til at de regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonene spiller en viktig rolle i regulering, kontroll og håndheving av fisket i internasjonalt farvann, og i kampen mot ulovlig, urapportert og uregulert fiske (UUU-fiske). Komiteen merker seg at arbeidet i NEAFC er påvirket av Russlands angrepskrig mot Ukraina, ved at Russland har reservert seg mot en rekke vedtak. Komiteen merker seg videre Norges aktive rolle gjennom Blue Justice-initiativet i kampen mot grenseoverskridende fiskerikriminalitet, og viser til at WTO-avtalen om fiskerisubsidier trådte i kraft 15. september 2025 som den første multilaterale WTO-avtalen med miljømessig bærekraft som kjerne.

Komiteen viser til at BBNJ-avtalen, den nye havmiljøavtalen under havrettskonvensjonen om bevaring og bruk av biologisk mangfold utenfor nasjonal jurisdiksjon, trådte i kraft 17. januar 2026, og merker seg at avtalen skal virke parallelt med eksisterende fiskeriforvaltningsregimer uten å undergrave kompetansen til regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner.

Komiteen viser til at norske fiskere i hovedsak utnytter kvotene godt, og at de kommersielt viktigste bestandene blir utnyttet så godt som fullt ut. Samtidig varierer utnyttningen av sonetilgang i andre lands farvann, noe som blant annet henger sammen med tilgang på ressurser i norske farvann.

Komiteen mener meldingen gir et godt grunnlag for Stortingets behandling av de årlige fiskeritavtalene, og understreker betydningen av et langsiktig, kunnskapsbasert og internasjonalt forankret samarbeid om forvaltningen av de marine ressursene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, merker seg at det over flere år har vært betydelige utfordringer i forhandlingene med EU om kvotefastsettelse og regulering av fisket i de nordlige farvann, dette etter Storbritannias uttreden av EU.

Flertallet vil understreke at Norge, i tråd med havretten og langvarig praksis, har en klar og suveren

rett til å forvalte fiskeressursene i områder under norsk jurisdiksjon, inkludert fiskevernsonen ved Svalbard. Denne retten ligger fast.

Fler tallet registrerer at EU i de senere års forhandlinger ved flere anledninger har inntatt posisjoner som utfordrer denne grunnleggende forutsetningen, og mener dette er en uakseptabel tilnærming.

Fler tallet vil fremheve at det etablerte samarbeidet mellom kyststatene i nord har gitt gode og dokumentert bærekraftige resultater over tid. Det er avgjørende at dette samarbeidet respekteres av alle parter. Forsøk fra EU på å utfordre eller uthule kyststatenes rolle og rettigheter bidrar til økt konflikt og mindre forutsigbarhet i forvaltningen.

Fler tallet viser til forståelsen som ble oppnådd i 2022 og den påfølgende brevvekslingen i 2024, hvor det ble tydeliggjort at det er Norge alene som har rett til å fastsette kvoter, samt rett til å regulere og forvalte fiskeressursene i de havområdene som er underlagt norsk suverenitet. Det er kritikkverdig at EU ikke fullt ut har fulgt opp sine forpliktelser i tråd med forståelsen, særlig når det gjelder tiltak for å redusere uønsket bifangst.

Manglende forbud mot bruk av oppsamlingspose i Smutthullet er etter fler tallets syn særlig alvorlig.

På denne bakgrunn vil fler tallet understreke betydningen av nasjonal kontroll og sjølråderett over egne ressurser. Fler tallet vil fremheve at avtaler med både EU og andre parter må bygge på gjensidig respekt for kyststatenes rettigheter og en langsiktig, bærekraftig forvaltning til beste for kystsamfunnene.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Meld. St. 5 (2025–2026) – Noregs fiskeriavtalar for 2026 og fisket etter avtalane i 2024 og 2025 – vedlegges protokollen.

Oslo, i næringskomiteen, den 12. mai 2026

Rune Støstad

leder

Harry Valderhaug

ordfører

